

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

8.10.2013 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

Вестник Стандарт

✓ **Нужни са равни условия за бизнес**

Васил Велев, председател на АИКБ

Най-важното, за да има добро заплащане, здравословни условия на труд и развитие на човешките ресурси в едно предприятие е средата за правене на бизнес. Много е лесно да имаш добър колективен договор, да си с добра програма за корпоративна социална отговорност и да не укриваш осигуровки, ако си сред 2-та процента фирми, които печелят обществените поръчки. Или ако си монополист, или укриваш акцизи и данъци, за което всички знаят, но това не приключва. Или ако си с дългосрочен договор с гарантирана печалба от 16%, независимо какви са разходите. Или ако си издействал законова промяна, която да ти осигури господстващо положение на пазара. За тези фирми не хората са основният капитал. Наша работа - и на работодатели, и на синдикати, и на управляващи, е да си подредим държавата си, така че да има равни условия за бизнес за всички.

Българска национална телевизия

✓ **Обмислят по-високи заплати в бюджетната сфера**

Въвеждане на необлагаем минимум в размер на 340 лева, колкото да стане и минималната работна заплата от началото на следващата година поискаха от КНСБ на среща със социалния министър Хасан Адемов. Синдикатът настоява още за вдигане на заплатите в публичния сектор и за увеличаване на осигуровките. Според Адемов, обаче, държавата не може да си позволи да освободи от облагане минималния доход и да вдига осигурителната тежест. Социалният министър все пак изтъкна, че правителството и партиите, които го подкрепят, имат идея да вдигнат с 30 лева минималната работна заплата и да провежда догонваща политика на доходите, така че да стигнем средноевропейските.

Правителството обмисля да върне от 1-ви юли догодина т.нар. швейцарско правило за увеличение на пенсиите, заяви социалният министър Хасан Адемов. Ако това стане още от януари рискуваме да увеличим дефицита, уточни той. Адемов призова темата за ръста на доходите да се обсъди внимателно.

"Аз знам какви са очакванията, знам, че те са завишени и още от началото на следващата година да има значителен ръст на доходите, но без да има икономически ръст, на производителността на труда, трудно може да очакваме още в началото на годината сериозен ръст на заплатите", коментира министърът на труда и социалната политика Хасан Адемов. Адемов отново се обяви срещу увеличаване на осигурителните вноски догодина. Той отклони искането на КНСБ всички доходи под минималната работна заплата да станат необлагаеми.

"Така българските работници и служители ще имат в джоба си няколкостотин милиона повече през следващата година", заяви президентът на КНСБ Пламен Димитров.

"Това води до един огромен дефицит в приходите на бюджета, който е в рамките между 600-700млн. лева. Ясно е, че няма как на този етап правителството и министерството на финансите да могат да си позволят коригиране на данъчната скала и въвеждане на необлагаем минимум на равнището на минималната работна заплата", коментира Адемов. Правителството има идея детските надбавки да станат 40 лева при досегашни 35, а максималната пенсия да стане 840 лв. Адемов заяви, че се обсъждат три варианта за увеличение на бюджетните заплати. Първият е да останат замразени. Според втория и третия, увеличението може да е 5 или 10 на сто.

"Тази дискуссия трябва да продължи и докато не внесем бюджета, а знаете - срокът е 1-ви ноември 2013 година, за следващата година трудно можем да се произнесем по този въпрос", каза още министър Адемов.

В духа на световния ден за достоен труд от КТ "Подкрепа" заложиха на посланията към работодателите. Според Константин Тренчев повечето добри примери за достоен труд идват от големите западни инвеститори, но лошото било, че техните мениджъри им давали балкански съвети за управление.

"Работодателите трябва да знаят, че от едни наплашени работници, притиснати, те не могат да получат качествен труд и продукт", категоричен бе Тренчев.

От Асоциацията на индустриалния капитал призоваха за подновяване на изтеклото още през 2009 година генерално споразумение между тях, държавата и синдикатите, което да очертае приоритетите в средносрочен план.

Агенция БГНЕС

✓ **Адемов: Стратегия 2020 – учение през цял живот**

Най-много съм бил от страната на работниците и не ми е чужда позицията на хората, които имат основателни искания за достоен труд.

Това каза социалният министър Хасан Адемов, който участва в откриването на кръгла маса под наслов "Достоен труд", организирана от КТ "Подкрепа", предаде репортер на БГНЕС.

Адемов призна, че за него е огромна отговорност да се присъедини към тази инициатива. "Тя е добре обмислена и структурирана като идея. Достойният труд предполага редовно заплащане, добър жизнен стандарт, безопасни условия. Да бъде спазван като се плащат осигуровките и да доставя удоволствие на работещия. Преди възпявахме труда в песни и после казахме трудът е тежък. Родителите казват на децата: "Учи, за да не работиш, а стратегия 2020 – учение през цял живот", отбеляза социалният министър.

Няма как да пренебрегнем тези неща, защото те са част от нас и имат отношение към достойнството ни. За да има достоен труд, трябва да има адекватна квалификация. Без нея няма как да има придадена стойност и висока производителност, която да гарантира високо заплащане и социална защита. Държавата трябва да подпомага предприемчивите и да се генерират доходи и труд, посочи още той. Според социалния министър, разбирането, че можем да привлечем в България крупни инвеститори с ниска цена на труда остави отпечатък. Това е грешка на растежа, която доведе до ситуацията, в която се намираме в момента, допълни той.

Достойният труд няма как да мине без диалог. Неговата цел е да се намерят обществено приемливите и добри решения. Присъединявам се с удоволствие към тази инициатива, защото достойният труд дава самочувствие на всички страни, заключи той.

Достойният труд зависи от политиката за доходите, каза от своя страна бившият директор на Агенцията по заетостта Олег Чулев, който също участва в откриването на кръглата маса. Според него след замразяването на пенсионната реформа ще има и размразяване. При тази демографска ситуация трябва да има промени в пенсионната реформа. Трябва да се има, предвид че не много фирми ще отговарят на изискванията на Инспекцията по труда при една евентуална проверка и това би попречило един човек да работи до 65-годишна възраст. "Трябва да се криминализира неплащането на осигуровките, защото е престъпно един работодател да удържи пари за осигуровки, да не ги плати и да си купи яхта", каза още Чулев. Той бе категоричен, че всичко зависи от политическата воля и добрата работа на институциите, за да има събираемост на осигуровките. Също така е необходимо да се насърчават младите хора, за да следят за внасянето на осигуровките им, въпреки че за тях пенсионирането ще бъде на много късен етап.

Темата, която се разглежда е вечна. Точно синдикатите са извоювали правата на достоен труд. Достойнството е категория, а не примери. То е специфичен компонент в човешките отношения и начинът, по който се отнасят две неравностойни страни. Трудът е създал всичко и трудовият процес е сложна човешка дейност. Има две страни и още една, която пише правилата, заяви президентът на КТ "Подкрепа" д-р Константин Тренчев. Според него обаче, добрите примери за достоен труд трябва да се търсят само сред крупните западни инвеститори, но лошото е, че техните мениджъри им дават балкански съвети за управление.

Според председателя на Асоциация на индустриалния капитал Васил Велев, успешният бизнес е предпоставка за добро заплащане, развитие на човешките ресурси и социална сигурност. "Много е лесно да имаш добър колективен договор, ако печелиш обществени поръчки или си монополист, или укриваш акцизи и данъци, ако си с дългосрочен договор, който ти дава гарантирана печалба, или си монополист на пазара и няма нужда да се конкурираш. Много по-трудно е да постигнеш тези резултати, ако си от тези, за чиято сметка се чувстват добре първите. Сред тези хора има много по-добри примери за развитие на човешките ресурси", каза Велев.

Имахме тристранно споразумение и след неговото изтичане живеем в някакъв преход, продължи той. Според него частичните споразумения са нужни и полезни, но е време за един по-дългосрочен пакт в Съвета за тристранно сътрудничество. Това би запазило стабилността, независимо от смяната на управленията, смята Велев.

"За шеста поредна година се отбелязва Международният ден на достойния труд. В 110 страни има организирани събития по повод този ден. Днес сме се събрали, за да отбележим най-важните условия и да си поговорим политиките за изпълнение", каза от своя страна секретарят на конфедерацията Емил Димитров.

По-късно днес, от 11.00 часа, в големите градове, на площадите ще има експерти, които ще дават безплатни консултации за трудовите права. Организирано се и приемни в Гоце Делчев, Кюстендил и Сливен.

presstv.bg

✓ Адемов: Стратегия 2020 – учение през цял живот

Най-много съм бил от страната на работниците и не ми е чужда позицията на хората, които имат основателни искания за достоен труд.

Това каза социалният министър Хасан Адемов, който участва в откриването на кръгла маса под наслов "Достоен труд", организирана от КТ "Подкрепа", предаде репортер на БГНЕС.

Адемов призна, че за него е огромна отговорност да се присъедини към тази инициатива. "Тя е добре обмислена и структурирана като идея. Достойният труд предполага редовно заплащане, добър жизнен стандарт, безопасни условия. Да бъде спазван като се плащат осигуровките и да доставя удоволствие на работещия. Преди възпявахме труда в песни и после казахме трудът е тежък. Родителите казват на децата: "Учи, за да не работиш, а стратегия 2020 – учение през цял живот", отбеляза социалният министър.

Няма как да пренебрегнем тези неща, защото те са част от нас и имат отношение към достойнството ни. За да има достоен труд, трябва да има адекватна квалификация. Без нея няма как да има придадена стойност и висока производителност, която да гарантира високо заплащане и социална защита. Държавата трябва да подпомага

предприемчивите и да се генерират доходи и труд, посочи още той. Според социалния министър, разбирането, че можем да привлечем в България крупни инвеститори с ниска цена на труда остави отпечатък. Това е грешка на растежа, която доведе до ситуацията, в която се намираме в момента, допълни той.

Достойният труд няма как да мине без диалог. Неговата цел е да се намерят обществено приемливите и добри решения. Присъединявам се с удоволствие към тази инициатива, защото достойният труд дава самочувствие на всички страни, заключи той.

Достойният труд зависи от политиката за доходите, каза от своя страна бившият директор на Агенцията по заетостта Олег Чулев, който също участва в откриването на кръглата маса. Според него след замразяването на пенсионната реформа ще има и размразяване. При тази демографска ситуация трябва да има промени в пенсионната реформа. Трябва да се има предвид че не много фирми ще отговарят на изискванията на Инспекцията по труда при една евентуална проверка и това би попречило един човек да работи до 65-годишна възраст. "Трябва да се криминализира неплащането на осигуровките, защото е престъпно един работодател да удържи пари за осигуровки, да не ги плати и да си купи яхта", каза още Чулев. Той бе категоричен, че всичко зависи от политическата воля и добрата работа на институциите, за да има събираемост на осигуровките. Също така е необходимо да се насърчават младите хора, за да следят за внасянето на осигуровките им, въпреки че за тях пенсионирането ще бъде на много късен етап.

Темата, която се разглежда е вечна. Точно синдикатите са извоювали правата на достоен труд. Достоинството е категория, а не примери. То е специфичен компонент в човешките отношения и начинът, по който се отнасят две неравностойни страни. Трудът е създал всичко и трудовият процес е сложна човешка дейност. Има две страни и още една, която пише правилата, заяви президентът на КТ "Подкрепа" д-р Константин Тренчев. Според него обаче, добрите примери за достоен труд трябва да се търсят само сред крупните западни инвеститори, но лошото е, че техните мениджъри им дават балкански съвети за управление.

Според председателя на Асоциация на индустриалния капитал Васил Велев, успешният бизнес е предпоставка за добро заплащане, развитие на човешките ресурси и социална сигурност. "Много е лесно да имаш добър колективен договор, ако печелиш обществени поръчки или си монополист, или укриваш акцизи и данъци, ако си с дългосрочен договор, който ти дава гарантирана печалба, или си монополист на пазара и няма нужда да се конкурираш. Много по-трудно е да постигнеш тези резултати, ако си от тези, за чиято сметка се чувстват добре първите. Сред тези хора има много по-добри примери за развитие на човешките ресурси", каза Велев.

Имахме тристранно споразумение и след неговото изтичане живеем в някакъв преход, продължи той. Според него частичните споразумения са нужни и полезни, но е време за един по-дългосрочен пакт в Съвета за тристранно сътрудничество. Това би запазило стабилността, независимо от смяната на управленията, смята Велев.

"За шеста поредна година се отбелязва Международният ден на достойния труд. В 110 страни има организирани събития по повод този ден. Днес сме се събрали, за да отбележим най-важните условия и да си поговорим политиките за изпълнение", каза от своя страна секретарят на конфедерацията Емил Димитров.

По-късно днес, от 11.00 часа, в големите градове, на площадите ще има експерти, които ще дават безплатни консултации за трудовите права. Организират се и приемни в Гоце Делчев, Кюстендил и Сливен.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Капитал Daily](#)

✓ Сезонът на синдикалните искания (обновена)

С подготовката на бюджет 2014 растат и предложенията за повече социални разходи

С подготовката на бюджета за следващата година синдикални и бизнес организации традиционно засилват желанието си да общуват с правителството. След зърнопроизводителите и животновъдите конкретни искания към властта поставиха и от Конфедерацията на независимите синдикати в България (КНСБ). Сред тях са увеличение на минималната работна заплата до 340 лв. от началото на следващата година, ръст на максималния праг на осигуряване, както и на някои осигурителни вноски.

Бюджетът за догодина да бъде обтегнат докрай, искат още синдикатите. Те смятат, че дефицитът трябва да е на тавана си според сегашното законодателство - 2% от БВП, а разходите да са 40% от БВП. Това е максималният възможен размер, който държавата може да преразпределя според Закона за публичните финанси, който влиза в сила от началото на 2014 г. Това означава около 32 млрд. лв. от прогнозираните 81 млрд. лв. БВП за догодина.

Повечето от исканията на синдикатите поне засега не се припознават от управляващите. Груба сметка показва, че само мерките, за които КНСБ са направили изчисления на колко възлизат, ще струват 3.5 млрд. лв. Срещу тях стоят идеи за повишаване на данъчно-осигурителната тежест за 1.8 млрд. лв.

За осигуровките

Осигурителната вноска в държавния стълб на пенсионната система да се увеличи с 1 процентен пункт, искат от профсъюза. Това според тях ще донесе приход от 190 млн. лв. Толкова ще са и допълнителните средства в бюджета, ако се увеличи вноската за фонд безработица до 2%, което също е сред исканията на синдикалната организация. В момента тя е 1%. Възстановяването на вноската във фонда за гарантиране на вземанията (0.1%) предлагат още от синдиката.

По думите на министъра на труда и социалната политика Хасан Адемов обаче няма как в условия на нисък икономически растеж и ниска събираемост на данъчни и осигурителни приходи да се увеличат осигурителните вноски. "Очевидно е, че има такава потребност, но при положение че нивата на заетост все още са далеч от очакванията, че нивата на

безработица са достатъчно високи и че бизнесът в страната изпитва затруднения, трудно можем да вдигнем осигурителните вноски", отбеляза Адемов, цитиран от "Дневник".

Всъщност преди време по темата вече се изказа и премиерът Пламен Орешарски, който заяви, че са поели ангажимент да не увеличават данъчно-осигурителната тежест. Според експерти в сферата увеличение на размера на вноските сега ще доведе само до по-висока несъбираемост.

Поискат и ще ти се даде

От КНСБ отново претоплиха и искането минималната работна заплата (МРЗ) да нарасне в началото на следващата година. Това ще влее още 8.9 млн. лв. в държавното обществено осигуряване, смятат от КНСБ. Правителството вече даде сигнали, че това най-вероятно ще се случи, като първата стъпка ще е именно с 30 лв. Ангажиментът на управляващите е до края на мандата си да увеличат най-ниския доход до 450 лв.

Максималният осигурителен доход да стане 2500 лв., предлагат още от организацията на синдикатите. Засега заявката, дадена от управляващите, е за ръст до 2400 лв. Миналият месец социалният министър Хасан Адемов заяви, че има консенсус за увеличението му с 200 лв. от догодина, като това ще засегне 15 хил. души. Сега синдикатите искат увеличение със 100 лв. отгоре. КНСБ настояват и за административно разпростиране на минималните осигурителни доходи в браншовете, където не е постигнато споразумение. Настояването е за 2.5% средно увеличение. Общият ефект върху държавните приходи ще е 30 млн. лв., са изчислили от синдиката. Според икономисти обаче подобни нормативно определени прагове влияят негативно на пазара на труда.

Де да можеше

Ръст не по-малко от 10% на средствата за работни заплати в публичния сектор от началото на 2014 г. Тук влизат средното образование, центровете за спешна медицинска помощ, Агенцията по заетостта и Агенцията за социално подпомагане, както и сферата на културата. От КНСБ обаче не са заявили за колко пари от бюджета за догодина става дума, а исканите от тях ръстове са между 14 и 20%.

КНСБ продължават да настояват и за въвеждане на необлагаем минимум, който да е в размер на 340 лв., колкото и МРЗ. "Мярката ще струва на бюджета 650 млн. лв. за годината, но ще увеличи нетните месечни доходи от труд на повечето работещи с между 30 и 34 лв.", пише в документа с искания. Социалният министър Хасан Адемов обаче е против мярката, защото тя ще доведе до дефицит.

"Ясно е, че няма как на този етап правителството и Министерството на финансите да си позволят коригиране на данъчната скала и въвеждане на необлагаем минимум на нивото на минималната заплата", каза Адемов, цитиран от БТА. Миналия месец финансовият министър Петър Чобанов също каза, че няма да се въвежда необлагаем минимум.

КНСБ отдавна настояват и за въвеждане на семейно подоходно облагане, като сега искането им е да се връща процент от платения данък върху дохода за първо и второ дете. Това щяло да стимулира и декларирането на доходите. В момента обезщетенията за майчинство се изплащат като фиксирана парична сума.

Субсидии за държавните мастодонти

От профсъюзната организация предлагат и редица мерки (повечето от които се изразяват в държавни субсидии) за спасяване на държавни предприятия, повечето от които от години работят на загуба и де факто не се управляват добре. Част от исканията на КНСБ са за одържавяване на задълженията на Националната електрическа компания (НЕК) на стойност около 2.5 млрд. лв., осигуряване на бюджетни средства за БДЖ и взимане на заем, за да се избегне фалитът му, оздравяване на Вазовските машиностроителни заводи в Сопот. "Български пощи" също са в списъка. В края на септември правителството отпусна на компанията 6.5 млн. лв. като компенсация на универсалната пощенска услуга за 2011 г. Сега от синдиката предлагат в бюджета за 2014 г. сумата да е 22.5 млн. лв.

Още идеи на КНСБ:

- Въвеждане на целева помощ за потребление на вода - не е изчислено колко би струвало
- Въвеждане на данък върху финансовите трансакции - предполагаем приход от 150 - 200 млн. лв.
- Повишаване на данъка върху дивидентите от 5 на 10%
- Увеличаване на квотата за ваучери за храна до 240 млн. лв.
- Въвеждане на ваучери за помощ на семейството на стойност за 60 млн. лв. годишно, с които да се подпомогнат политиките за създаване на заетост, както и да се разширят политиките към семействата с деца и хора, нуждаещи се от помощ
- Увеличаване на разходите за финансиране на дете и ученик, издръжка на децата в детските ясли и училищното здравеопазване, както и за издръжка на заведенията за социални услуги
- Криминализиране на укриването на осигуровки (приходи от 200 млн. лв.)
- Въвеждане на здравна вноска върху доходите от собственост
- Увеличаване на дневния размер на обезщетението за безработица от 7.20 на 9 лв. Ще струва 35 млн. лв. допълнително
- Спиране на ръста на пенсионната възраст за заетите в масовата трета категория до постигането на консенсус между социалните партньори.

Вестник Труд

✓ По 10 000 евро от ЕС за сайт на малка фирма

Малките и средните фирми ще получават ваучери на стойност до 10 000 евро, за да разработват корпоративните си сайтове и да развият електронна търговия. Инициативата е на Европейската комисия, а средствата за отделните държави ще идват от парите, които те получават от Европейския фонд за регионално развитие.

Схемата ще се прилага от догодина в целия ЕС, съобщиха от Брюксел. Сега пилотно ваучерите се дават на малки и средни фирми в два испански района - Мурсия и Екстремадура.

Парите ще се ползват от малки фирми, които нямат сайт и искат да си направят. Ваучери ще вземат и фирми, които искат да доразвият съществуващата си уебстраница с електронен магазин например или пък да въведат е-иновация.

“Малките компании, които използват дигитални услуги, растат два пъти по-бързо, изнасят два пъти повече и създават два пъти повече работни места от останалите”, коментира вицепрезидентът на ЕК Нели Крус.

С ваучерите фирмите ще могат да платят за услугите на предварително одобрени фирми, университети, научни организации. След това документите ще се осребряват от органа, който разпределя средствата. Сумата на ваучера може да варира в зависимост от нуждите на фирмите или особеностите на региона, уточняват от ЕК.

Според статистиката у нас почти всички малки и средни фирми имат достъп до интернет, но делът на тези със сайт е доста по-малък. При малките предприятия той е под 50%, а при средните - около 60 на сто.

Малките предприятия, които са продавали онлайн, са едва 7,4%. При средните делът е малко по-висок - 9 на сто.

Подобни са данните и за фирмите, които поръчват онлайн стоки и услуги.

У нас ваучерите за разработване на сайт вероятно ще се раздават по схеми от новата оперативна програма “Иновации и конкурентоспособност” (2014-2020 г.). Според проекта на програмата ваучери ще се използват за внедряване на иновации, международни стандарти и за подпомагане на бързоразвиващи се фирми. Не е посочено изрично, че така ще се финансира и по-широкото използване на информационни и комуникационни технологии.

[Вестник 24 часа](#)

✓ **Адемов: Опитваме се да размразим икономиката и социалните плащания**

Трябва да дефинираме термина минимална работна заплата и да разберем, какво точно означава той. Това е плащане на хората, които са с най-ниска квалификация. Този минимум трябва да задоволява покупателната способност на тези хора и да зависи от средната работна заплата, както и от инфлацията. Това заяви в сутрешния блок на TV7 социалният министър Хасан Адемов.

През тази година минималната работна заплата беше увеличена веднъж и смятам, че най-подходящо е тя да стане 340 лева от януари догодина, категоричен беше Адемов.

Всички пенсионери, които са получили право на пенсия преди 4 години, сега получават по-малки пенсии, защото предишните управляващи премахнаха швейцарското правило. Нашата цел е ние да го възстановим. Да, то е най-скъпото във финансово отношение за бюджета, но е най-справедливото при определянето на размера на пенсиите, заяви министърът.

Подкрепям идеята за криминализиране на неплащането и укриването на осигурителни вноски. В БСП има противници на тази идея и те са от юридическото ядро. През последните години имаше отказ от социална политика и е нормално сега да има носталгия по увеличение на работните заплати. Всяко едно държавно ведомство трябва да се съобразява със своя бюджет. Правителството се опитва да размрази икономиката и социалните плащания. Трябва да има оптимизиране на държавната администрация. Въпросът тук е, не колко са чиновниците, а как си вършат работата и какви услуги предоставят. Всяко едно правителство идва с идеята да намали администрацията, а се получава обратното, тя се увеличава, разкри социалният министър.

Не може да се противопоставят работещите пенсионери на останалите трудещи се. Работодателят има възможност да прецени, кой да наема и да съкращава от работа. Проблемът с младежката безработица е много голям. От ЕС отпускат 120 милиона евро, които вече са разпределени по определени програми за обучение, квалификация и интегрирани политики. Повтарям, че този проблем е много голям. Не може само нашето министерство да се справи с него.

Трябва цялостно обединение, за да го решим, категоричен беше Адемов. Нашето желание е да има коледни надбавки за всички пенсионери, но не мога да обещаю такова нещо. Тези хора жадуват за тези надбавки, след 4 години стегнация.

Целта ни е да намерим 35-40 милиона лева, за да дадем коледни надбавки на хората с най-ниски пенсии, които са някъде към 800 000 души. Дано да успеем да намерим повече пари и всички пенсионери да получат надбавки, пожела си министърът.

През последните 23 години никога не е имало лека зима, от гледна точка на социалните проблеми. Очаквам и тази зима да не е по-различно. Искам да се обърна към ГЕРБ и към Лиляна Павлова Лиляна Павлова Николова е български политик, бивш министър на регионалното ... към профила, за да им кажа, че политика се прави с любов, а не с агресия. Те трябва да бъдат по-малко агресивни. Бюджетът за следващата година е много важен. Чрез него ще се опитаме да се размразим социалните помощи и да вдигнем на крака икономиката. Най-вероятно ще се наложи тегленото на нов заем, предвид нивото на фискалния резерв и предстоящите плащания. Това ще стане ясно на 1 ноември, когато проекта за Бюджет 2014 година влезе в Народното събрание, обясни Адемов. В социалното министерство няма поголовна чистка, както твърдят колегите от ГЕРБ. Чист съм пред съвестта си, че не съм извършил политически уволнения, завърши министърът.

[Вестник Сега](#)

✓ **Над 140 млн. лв. за заетост иска социалното министерство**

Планът за заетост през 2014 г. да бъде финансиран с поне 143 млн. лв., настояват от социалното министерство. Тази сума трябва да стигне за осигуряване на работа, стажове и обучение на около 34 000 безработни. В същото време Агенцията по заетостта иска 150 млн. лв. Т.г. за плана бяха заложили 73 млн. лв., които впоследствие служебният кабинет увеличи

на над 100 млн. лв. Според стратегията за заетост до 2020 г. пък държавата трябва да отделя ежегодно над 180 млн. лв., за да изпълни заложения в нея ангажимент за осигуряване на 1.5 млрд. лв. национално финансиране.

Приоритет догодина ще бъдат основно младежите до 29 г. и хората в предпенсионна възраст. Работна група се опитва да разхлаби условията за кандидатстване по програмата "Помощ за пенсиониране", в която в момента се изисква недостиг едновременно на стаж и възраст. "Така хора, които имат 40 г. стаж, но не им достига възраст, не могат да кандидатстват", обясни шефката на АЗ Камелия Лозанова.

"Говорих с работодатели, които признаха, че са готови да инвестират в обучението на младежи, но питат на какво да ги учат, ако те не знаят език, нямат елементарна компютърна грамотност или не умеят да комуникират. Затова ще има специални мерки за обучението им на ключови компетентности", коментира и зам.-министър Росица Янкова. Тя призна, че ще се заделят и приоритетно средства за регионалните програми, тъй като националните в момента ограничават дейностите, в които местните кметове могат да назначават хора. "Те могат да ги назначават за едни дейности, а имат нужда от хора в други. А работа на местно ниво има", категорична беше Янкова.

✓ Правителството трябва да намери 5 млрд. лева назаем за 15 месеца

Лихвите по държавния дълг гонят 800 милиона лева годишно, което означава, че всеки българин дължи по 100 лв.

Ако правителството се задържи на власт, трябва да осигури ново финансиране за 5 милиарда лева в рамките само на 15 месеца. Това изчисли икономистът Георги Ангелов за "Сега" (анализът - на 9-а стр.). Сумата е твърде сериозна за мащабите на България, чиято икономика произвежда под 80 милиарда лева годишно, а срокът е повече от кратък за набирание на такива финансови ресурси. Наред с редовните емисии на държавни ценни книжа (ДЦК), с които покрива свои задължения, правителството наскоро обяви, че тази година ще изтегли до 360 млн. евро заем от германски банки, за да попълни фискалния резерв и да може да посрещне значителни дългови плащания през 2014 г.

Според официалната прогноза на МФ тази година държавата трябва да погаси общо около 3 млрд. лв., през 2014 г. - около 2 млрд., а през 2015 г. - 3.3 млрд. лева. Т.е. 5 млрд. лв. до края на 2014 г., или общо 8.3 млрд. лева за 3 години. Следващото голямо плащане по външния дълг е на 15 януари 2015 г., когато е падежът на глобалните облигации с номинал 1 086 351 000 долара с лихва 8.25%, емитирани от ексминистъра Милен Велчев преди 12 години. Парите за този падеж трябва да се осигурят през 2014 г. Наред с рефинансирането на стари дългове с нов дълг ще трябва да се финансира и планираният дефицит в държавния бюджет. Финансовото министерство вече обяви, че възнамерява да заложи дефицит от 1.8% от БВП, или около 1.46 млрд. лв.

Търсенето на финансов ресурс назаем се затруднява от несигурната политическа и икономическа среда, която може да накара инвеститорите да искат по-висока цена за предоставянето на такъв ресурс. Правителството би могло да форсира приватизацията и концесионирането, за да осигури приток на средства и да запълни поне част от финансовия недостиг. Но засега министрите и управляващите партии по-скоро са противници на частното участие в икономиката. Друг вариант са болезнените реформи, свързани със съкращения на бюджетни разходи, но и тук липсват доказателства за сериозна политическа воля.

Високият размер на дълга и дефицита ще бъде основна тема при предстоящите дебати по проектобюджета за 2014 г. "От макроикономическа гледна точка трябва да се върви към намаляване на дефицита, така че да не се товарят бъдещите поколения с нови дългове. Това означава събиране на приходите и ефективни разходи", коментира Владислав Горанов от ГЕРБ. Според него при актуализацията на бюджет 2013 се е получило обратното.

"Ще водим този разговор, но огромна част от новия дълг ще бъде за рефинансиране на настъпващи падежи по вече поети задължения", коментира председателят на бюджетната комисия в НС Йордан Цонев от ДПС. На въпроса не следва ли да се заложи в този случай по-нисък дефицит Цонев коментира, че не дефицитът, а липсата на приходи и растеж са най-голямата заплаха за финансовата стабилност.

Според икономиста Емил Хърсев ще е пагубно, ако управляващите се поддадат на натиска за по-щедра социална политика и вдигане на стандарта на българите чрез трупане на дълг. Колкото до намирането на огромните за мащабите на България пари назаем, Хърсев е оптимист. По думите му управлението на държавния дълг е въпрос на техника, а България има за премиер човек, който "добре разбира от тази работа", тъй като професионалната му кариера в голямата си част е преминала именно в тази сфера.

България е държава със сравнително ниско дългово бреме на фона на много други страни в Европа - под 20% от брутният вътрешен продукт (БВП). Но дори сега лихвите, които плаща, тежат, а се очертава нарастване на задълженията. Според стратегията за управление на държавния дълг лихвените плащания през 2012 - 2014 г. се очаква да варират годишно в диапазона 580 - 880 млн. лв. Това означава, че на всеки българин - от пеленачето до столетника, тежат по 100 лева годишно лихви по държавни борчове. Като процент от БВП лихвените плащания се движат в границите между 0.9% и 1.1% от БВП, пише още в стратегията. За сравнение това е двойно повече от всички годишни разходи на бюджета за научноизследователски и развойни дейности (НИРД), които са под 0.5% от БВП. Повече е и от средствата, които държавата отделя за култура - те са 0.5-0.6% от БВП.

Само от началото на годината до края на август по вътрешния държавен дълг (различните видове ДЦК) са изплатени близо 168 млн. лв. лихви и отстъпки, става ясно от специализирания бюлетин на МФ.

Засега кабинетът "Орешарски" не изпълнява част от стратегията, която предвижда "осъществяване на операции по обратно изкупуване и замяна на дълг". В документа пише, че тези операции са от ключово значение наред с развитието на вътрешния пазар на ДЦК.

Плащания на лихви по държавния дълг по години в млн. лв.

година	2009	2010	2011	2012-2013-2014
сума 499.31	454.97	506.68	между 580 и 880	

✓ През 2014 г. България ще бие рекорда си по вземане на заеми

Разликата между 4 и 6% лихва по държавния дълг прави един милиард лева за 10 години, които могат да бъдат спестени единствено с бюджетна дисциплина

Георги Ангелов, ст.икономист, Институт „Отворено общество“

След гласуването на актуализацията на бюджета през август дебатът за дълга позатихна, но в последно време се появяват нови поводи за дискусия по темата. Миналата седмица на своето редовно заседание правителството упълномощи министъра на финансите да предприеме необходимите действия за поемане на външен дълг до 360 млн. евро - 704 милиона лева. Преди това беше публикуван календар за емисиите на местния пазар до края на годината, според който се предвиждат над 300 милиона лева вътрешен дълг за периода октомври-декември 2013. Така до края на годината правителството ще поеме прословутите 1 млрд. лева нови задължения, гласувани с актуализацията на бюджета. Но дали това ще бъде достатъчно? Премиерът категорично пое ангажимент, че няма да има второ преправяне на бюджета до края на годината. В същото време обаче растежът на данъчните приходи сериозно се забавя през периода юни-август. През самия месец август данъчните приходи са дори по-малко, отколкото през същия месец на предходната година. И докато постъпленията намаляват, разходите се увеличават, поради което бюджетът излезе на дефицит от 212 млн. лева към август - при над 100 млн. лв. излишък за същия период на 2012 г.

Възможно е част от влошаването да се дължи на еднократни ефекти - като връщането на забавеното ДДС, макар че няма публикувана статистика какво точно е плащано и кога. По-сериозният проблем обаче е дългото забавяне на назначаването на ръководство на митниците, които се сдобиха с нов шеф едва в началото на септември, с тримесечно забавяне. В същото време обявените законодателни мерки за увеличаване на събираемостта все още не са реализирани. Доста време беше загубено, за да се прокарат актуализацията и увеличението на разходите, вместо да се насочат усилия към повишаване на приходите в бюджета и към мерки за растеж. А събираемостта на приходите е решаваща - без нея бюджетът няма да издържи дори и след актуализацията.

Но поемането на дълг през 2013 г. е само подгръване за това, което предстои догодина. Очевидно бюджетът ще има дефицит и през 2014 г. - в най-добрия случай около нивата през 2013 г., т.е. 1.6-1.7 милиарда лева. Над 1 млрд. лева ще са необходими за предстоящи погашения по вътрешен и външен дълг. Още 1.1 милиарда долара трябва да се осигурят, за да се погаси емисията доларови глобални облигации в началото на януари 2015 г. С други думи, освен единия милиард до края на 2013 г., правителството ще трябва да осигури още над 4 милиарда лева в рамките на 2014 г. Това прави общо над 5 милиарда лева за 15 месеца - с риск за значително повишение, ако правителството раздуе дефицита още повече или отвори кесията на щедростта към държавни предприятия като ВМЗ, "Български пощи", БДЖ, НЕК, БЕХ, "Белене", Българската банка за развитие и т.н.

Дори да остане в рамките на 5 милиарда лева, нуждата от финансиране през 2014 г. е огромна за България. В същото време източниците на финансиране са крайно ограничени, тъй като приватизацията е спряна по идеологически причини, дефицитът остава сериозен, а държавните предприятия по-скоро точат зъби да получават пари от бюджета, отколкото да се реформират и да плащат печалби на държавата. Така при тази тясна рамка остава един-единствен източник на финансиране и това са нови дългове. И тъй като 5 милиарда лева са твърде много за местния пазар, а и не би било благоразумно да се отнема такъв ресурс от местната икономика, очевидно ще има нужда от преобладаващо финансиране с дълг на международните пазари. Държавата вероятно ще бие досегашния си рекорд по издаване на най-много дълг в рамките на малко над 1 година.

Тъй като става дума за 5 милиарда лева, много важно е нивото на лихвени плащания. Всеки процент по-висока лихва носи 50 милиона лева повече бюджетни разходи годишно. При 4% лихва годишните плащания за лихви по 5 милиарда заем ще бъдат 200 млн. лв., при 6% скачат на 300 млн. лв. За 10 години разликата е 1 млрд. лв. Така резултатите от емисията дълг през следващата година ще предопределят лихвените разходи за години напред. Съответно ще предопределят и дали бюджетът ще трябва да плаща повече за лихви, или ще може да заделни този ресурс за други пера, например образование. В същото време, тъй като има големи плащания по дълга в периода до 2017 г., трябва да се търси по-дългосрочен дълг, за да няма струпване на големи плащания наведнъж, което също би било рисков фактор. Издаването на много голям дълг в сравнително кратък период, като при това се цели постигане на изгодни лихвени нива, е предизвикателство. Винаги има риск пазарът да не иска или да не може да поеме толкова дълг наведнъж, макар че стабилната фискална политика на страната в последните 15 години заедно с успокояването на европейските пазари в последно време намаляват този риск. За постигане на пазарен интерес заедно с ниски лихви обаче има нужда от няколко предпоставки - избор на добър момент за международните пазари, повишено доверие към икономическата и бюджетната политика на страната, последователна дългова политика.

Еврокризата, макар да се поуспокои за момента, винаги може да избухне отново - политическите проблеми на Италия в последно време са доказателство колко крехка е стабилизацията. В допълнение нивата на европейските и глобалните лихви започват да се повишават в последно време - само за последните 4 месеца дългосрочните лихви по държавния дълг в ЕС са се вдигнали с около половин процент, включително в Германия, Белгия, Финландия, новите страни членки. Този процес може да се ускори, ако големите централни банки намалят темпа на монетарна експанзия.

Така че изборът на добър момент е с ключово значение за емисията. Още по-важно е обаче да се увеличи доверието към страната. А това включва усилия за добро бюджетно изпълнение през 2013 г. и ограничаване на дефицита през 2014 г. Би било лош сигнал, ако въпреки обещанията си правителството тръгне към втора актуализация или раздуе дефицита за следващата година - тогава лихвите несъмнено ще са по-високи.

В тази връзка е спорна идеята да се вземе 360 милиона евро синдикиран заем по немското законодателство, каквито са сегашните планове. Това е рядко ползвана практика, основно от местни власти в Германия и от държави, които нямат достъп до пазара. Подобни непрозрачни заеми имат и по-висока лихва, компенсираща липсата на ликвидност. Тъй като правителството предварително е решило да използва немското законодателство, това предопределя избора на немска банка - агент по емисията, т.е. намалява възможностите за конкурентен избор. Така или иначе, проблемът е, че ако следващата година ще се търси пазарно финансиране, взимането на непрозрачен заем тази година не е особено добър знак. Освен липса на последователност тя може да се приеме и като страх от излизане на свободния пазар, т.е. да предизвика и повишение на лихвите.

В момента пазарната доходност по 10-годишния левов дълг на България е около 3.5%, а по външните емисии в евро и долари с остатъчен срок 2-4 години доходността е между 1 и 2%. Малко вероятно е да се постигнат толкова ниски нива при новата емисия, но стремежът трябва да е минимално повишаване спрямо сегашните пазарни нива. Това ще бъде измерителят за успех или неуспех на дълговата политика.

✓ 40% от трудовете злополуки у нас не се регистрират

Около 40% от трудовете злополуки у нас не се регистрират. Това показват наблюденията на КТ "Подкрепа". Обикновено при по-леки травми се вземат болнични за битови инциденти или отпуск от работодателя. Това дава изкривена статистика за трудовия травматизъм в България и пречи да се предприемат адекватни законодателни мерки за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд, смятат експертите, които участваха в кръгла маса за проблемите на труда у нас, организирана от КТ "Подкрепа".

Шефката на ГИТ Румяна Михайлова отчете, че към края на август 2013 г. трудовете злополуки са 1317, което е със 158 по-малко спрямо същия период на м.г. Смъртни са 21 срещу 35 година по-рано. Сред първенците обаче по традиция са секторите здравеопазване, образование и държавно управление. "Ясно е, че те не са много травмиращи, но пък там всички злополуки се регистрират", обясни странната тенденция Михайлова.

От "Подкрепа" дават безплатни консултации по трудовоправни въпроси в рамките на проекта "Достоен труд", финансиран от ОП "Развитие на човешките ресурси". Най-често хората искат съдействие за защита на правата си, след като преди това сами са се съгласили да работят без трудов договор и регламентирано писмено заплащане. Често студенти искат да ги научат как се пише автобиография за работа.

И работодатели, и синдикати настояват да започнат преговори за промяна на трудовото законодателство, но исканията на двете страни са напълно противоположни. Докато бизнесът иска повече възможности за гъвкави форми на заетост, синдикатите настояват за по-голяма сигурност на работното място и по-високи заплати.

Economynews.bg

✓ Висшисти работят като... среднисти

Само една четвърт от завършилите висшисти работят на позиции, изискващи висше образование, а близо половината от завършилите, които са си намерили работа, са на длъжности, изискващи по-ниска степен на образование, показва доклад на Сметната палата, изпратен до медиите.

Сметната палата е извършила одит на изпълнението на реализацията на завършилите висше образование на пазара на труда за периода от 1 януари 2009 г. до 31 декември 2012 г. Изводите от одита са, че дейностите на държавните органи, осъществяващи политиката в областта на висшето образование и за насърчаване на заетостта, не са достатъчно ефективни и не осигуряват условия за по-добра реализация сред завършилите висше образование, както и че няма единна държавна политика по реализацията на завършилите висше образование.

В България функционират 51 акредитирани висши училища, от които 37 държавни и 14 частни, със 185 факултета, 15 филиала, 20 колежа, 55 департамента, 8 академични направления, 13 центрове и 5 института. Само в София висшите училища са 22 или 43 на сто от всички у нас, следва Южен централен регион със 7 висши училища в Пловдив и Североизточен - с 5 висши училища във Варна.

Приемът на студентите във висшите училища е по 52 професионални направления от 9 области на висшето образование и по 25 специалности от регулираните професии в 5 от тези области.

Най-голям е утвърденият прием за обучение на студенти в професионалните направления от област "Социални, стопански и правни науки".

Общо за четирите години на държавните висши училища е предоставена субсидия в размер на 1,326 млрд. лв. Въведенният механизъм за финансиране на обучението в държавните висши училища в зависимост от комплексна оценка за качеството на обучение и според потребностите на пазара на труда, е предпоставка за насърчаване на връзката на обучението с пазара на труда, отчитат от Сметната палата. Не са създадени обаче условия за постигане на съответствие между търсенето и предлагането на специалисти с висше образование, което предпоставя пренасищане на пазара с кадри от едни специалности и недостиг от други, отчитат одиторите.

Сметната палата е дала 11 препоръки на министъра на образованието и науката и една препоръка на министъра на труда и социалната политика, а одитният доклад е изпратен на министрите и на комисиите на образованието и науката и на труда и социалната политика в Народното събрание.

✓ 3 милиона българи извън пазара на труда

Около 500 000 българи в активна и трудоспособна възраст между 55 и 64 години са били извън работната сила и извън пазара на труда през 2012 г., което означава около 7% от населението на страната, сочат данни на националната статистика.

Като цяло извън пазара на труда през миналата година у нас са били около 3 милиона българи над 15 годишна възраст. Жените, които са били икономически неактивни са били около 1,7 милиона, а мъжете - около 1,3 милиона, отчита статистиката. По естествени причини най-многочислена е групата на неактивните българи на 65 и повече години - у нас има над милион и триста хиляди пенсионери.

По данни на Евростат във възрастовата група 55-64 години - около 40 на сто от мъжете и 55 на сто от жените в ЕС са бездействали и са били икономически неактивни през 2012 г.

Анализът на Евростат разглежда структурата на икономически неактивното население в ЕС и причините, поради които около 8 млн. европейци нито са заети, нито безработни.

Европейската статистика отчита, че за едно десетилетие, въпреки икономическата криза, делът на неактивните лица в общия брой на населението в трудоспособна възраст е намалял - от 31,4 на сто през 2002 г. - до 28,3 на сто през 2012 г. Това отговаря на около 8 милиона неактивни европейци в трудоспособна възраст.

Според данните на Евростат - най-неактивни икономически в групата 55-64 години са мъжете в Словения /56 на сто/, Унгария /53 на сто/ и Белгия /52 на сто/. Най-нисък е този процент сред мъжете в Швеция /29 на сто/ и Германия /26 на сто/.

Жените на 55-64 години са най-неактивни в Малта /83 на сто/, Словения /73 на сто/ и Гърция /70 на сто/. Най-ниски показатели в тази възрастова категория сред дамите са отчетени в Швеция /27 на сто/, Естония /35 на сто/ и Финландия /38 на сто/.

Забелязва се тенденция за намаляване на неравнопоставеността между половете в областта на трудовата заетост на хората между 55-64 години, отчита Евростат. Докато делът на хората извън работна сила през 2002 г. е бил 16,4 на сто - през 2012 г. спада до 12,4 на сто. В някои скандинавски страни разликата в половете е под 7 на сто, но в Малта е над 30 на сто, в Италия - над 20 на сто, в Гърция - 19 на сто, сочи европейската статистика. Пенсионирание е основната причина, посочена от мъжете между 55-64 г. за това, че са извън пазара на труда - около 23 на сто от мъжете в ЕС на тази възраст са пенсионери. Втората основна причина за неактивността им е заболяване или увреждане - това са 8,5 на сто от мъжете в ЕС. Пенсионирането е причина за бездействието на 27 на сто от дамите между 55-64 г. в ЕС. Лични или семейни отговорности са причина за 7 на сто от жените в ЕС между 55-64 години да не работят, а за около 8 на сто от тях - заболяване или увреждане.